

Sygn. akt I C 394/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 czerwca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Tarnowie, Wydział I Cywilny

w składzie :

Przewodniczący: SSO Marek Syrek

Protokolant: st. sekr. sądowy Beata Kapa

po rozpoznaniu w dniu 13 czerwca 2014 r. w Tarnowie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...)z siedzibą we W.

przeciwko B. B., J. B. (1), S. B. i P. B.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanych: J. B. (1), S. B., P. B. i B. B. na rzecz strony powodowej (...)z siedzibą we W. solidarnie kwotę 242.341,47 zł (dwieście czterdzieści dwa tysiące trzysta czterdzieści jeden złotych 47/100) z ustawowymi odsetkami od 31 marca 2014r. do dnia zapłaty, z zastrzeżeniem prawa pozwanych do powołania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie odpowiedzialności do wartości ustalonego w inwentarzu stanu czynnego spadku nabytego po J. B. (2) zmarłym 16 sierpnia 2008r., przy czym ograniczenie tego rodzaju nie będzie miało zastosowania w przypadku prowadzenia egzekucji z nieruchomości położonej w B. składającej się z działek nr (...) objętych księgą wieczystą (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy w Brzesku;

II. w pozostałym zakresie powództwo oddała;

III. zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz strony powodowej kwotę 19.335 zł (dziewiętnaście tysięcy trzysta trzydzieści pięć złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Sygn. akt I C 394/14

UZASADNIENIE

wyroku z 13 czerwca 2014 r.

Strona powodowa – (...)z siedzibą we W. w pozwie skierowanym przeciwko J. B. (1), S. B., P. B. i B. B. domagała się zasądzenia od pozwanych solidarnie kwoty 242.341,47 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Wniosła również o zasądzenie kosztów postępowania.

Uzasadniając żądanie podniosła, iż J. B. (2) zawarł z Bankiem (...) SA umowę kredytu inwestycyjnego w dniu 14 sierpnia 2007 r. na kwotę 270.000 zł. Spłata kredytu została zabezpieczona hipoteką umowną zwykłą w kwocie 270.000 zł oraz hipoteką kaucyjną do kwoty 64.800 zł na nieruchomości objętej KW (...) Sądu Rejonowego w Brzesku. Kredyt nie został spłacony i na dzień 27 marca 2014 r. wysokość zobowiązania wynosiła 478.342,59 zł, na którą składa się należność główna w kwocie 242.341,47 zł, odsetki w kwocie 235.871,12 zł oraz koszty w kwocie 130 zł.

Kredytobiorca J. B. (2) zmarł w dniu 16 sierpnia 2008 r., a pozwani są jego spadkobiercami, którzy nabyli spadek z dobrodziejstwem inwentarza.

W dniu 4 czerwca 2012 r. strona powodowa nabyła od Banku (...) SA wierzytelność przysługującą bankowi z tytułu umowy o kredyt inwestycyjny z dnia 14 sierpnia 2007 r.

Pozwani wnieśli o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów postępowania. Uzasadniając swoje stanowisko podnieśli pięć zarzutów:

- 1) brak wykazania przez stronę powodową właściwego umocowania osób reprezentujących Bank (...) SA podczas zawierania umowy kredytowej,
- 2) brak wykazania właściwej reprezentacji podmiotów będących stronami umowy sprzedaży wierzytelności,
- 3) brak wykazania uprawnienia osoby podpisanej na wyciągu z ksiąg rachunkowych funduszu,
- 4) zaprzeczyli prawdziwości dokumentu w postaci wyciągu z ksiąg rachunkowych funduszu,
- 5) wskazali na ograniczenie odpowiedzialności spadkobierców związane ze sposobem przyjęcia spadku.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

W dniu 14 sierpnia 2007 r. J. B. (2) zawarł (...) Bankiem (...) SA w Oddziale nr 2 w T. umowę kredytu inwestycyjnego nr (...) na kwotę 270.000 zł. Zabezpieczeniem spłaty kredytu było m.in. ustanowienie hipoteki umownej zwykłej na kwotę 270.000 zł i hipoteki kaucyjnej do kwoty 64.800 zł na nieruchomości dłużnika objętej księgą wieczystą nr (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy w Brzesku. Spłata kredytu miała nastąpić w 56 ratach miesięcznych, z których pierwsza miała zostać spłacona do dnia 1 stycznia 2008 r.

W dniu 24 grudnia 2007 r. strony podpisały aneks nr 1 do tej umowy zmieniający termin wykorzystania kredytu oraz termin spłaty poszczególnych rat.

Przy zawieraniu umowy kredytowej Bank reprezentowany był przez pełnomocników Z. B. i M. H., a przy zawieraniu aneksu przez Z. B. i H. T..

(dowód: umowa kredytowa – k. 15-22,

aneks do umowy – k. 23-25).

J. B. (2) zmarł w dniu 16 sierpnia 2008 r., a spadek po nim nabyli na podstawie ustawy z dobrodziejstwem inwentarza wdowa J. B. (1) oraz dzieci S. B., P. B. i B. B. po 1/4 części.

(dowód: akta Sądu Rejonowego w Brzesku I Ns 94/09).

W dniu 4 czerwca 2012 r. (...) Bank (...) SA zawarła z (...) umowę sprzedaży wierzytelności, która obejmowała m.in. wierzytelność przysługującą Bankowi w stosunku do J. B. (2) wynikającą z umowy o kredyt inwestycyjny z 14 sierpnia 2007 r. Przy zawieraniu umowy Bank reprezentowany był przez pełnomocników G. Ż. i M. W. (1), a fundusz (...) przez osoby reprezentujące (...) SA w W. będące organem zarządzającym Funduszem, tj. przez prezesa zarządu P. G. i prokurenta A. M..

Podpisy osób działających za strony umowy zostały poświadczane przez asesora notarialnego M. M., który ustalił, że G. Ż. działa na podstawie pełnomocnictwa nr (...) - (...), a M. W. (1) na podstawie pełnomocnictwa nr (...) - (...), przy czym podpisy na tych pełnomocnictwach również zostały notarialnie poświadczane. Natomiast umocowanie osób działających za stronę powodową asesor notarialny ustalił na podstawie odpisu z Krajowego Rejestru Sądowego nr (...).

(dowód: umowa sprzedaży wierzytelności – k. 26-41).

Księga wieczysta nr (...) Sądu Rejonowego w Brzesku obejmuje działki nr (...), a jako właściciele nieruchomości ujawnieni są J. B. (1), S. B., P. B. i B. B. po 1/4 części na podstawie postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po J. B. (2) – I Ns 94/09 Sądu Rejonowego w Brzesku. W księdze wieczystej ujawnione są m.in. hipoteka umowna zwykła w kwocie 270.000 zł zabezpieczająca spłatę kredytu, a także hipoteka kaucyjna do kwoty 64.800 zł zabezpieczająca odsetki i koszty kredytu. Obie hipoteki wpisane są na rzecz wierzyciela (...), przy czym w księdze wieczystej zamieszczono wzmiankę, że wierzyciel ten został ujawniony w miejsce poprzedniego wierzyciela.

(dowód: odpis z KW (...) – k. 75-79).

Powyższych ustaleń Sąd dokonał na podstawie powołanych dokumentów. Nie budzą one wątpliwości Sądu. Nie były również kwestionowane przez żadną ze stron co do swej autentyczności.

Sąd zważył, co następuje.

W zasadniczej części powództwo zasługuje na uwzględnienie.

Strona powodowa wykazała, że Bank (...) SA zawarł z J. B. (2) umowę kredytową opiewającą na kwotę 270.000 zł. Brak jest przy tym podstaw do podzielenia zarzutu pozwanych, jakoby przy zawieraniu tej umowy Bank nie był właściwie reprezentowany. Jak wynika z jej treści, umowa została zawarta w II Oddziale Banku (...) SA w T.. Zakwestionowanie przez pozwanych umocowania osób działających w imieniu Banku sprawia, że należy uznać, iż w sprawie zachodzą wątpliwości co do tej kwestii. W takiej sytuacji zastosowanie znajdzie reguła z art. 97 kc, według której osobę czynną w lokalu przedsiębiorstwa przeznaczonym do obsługi publiczności poczytuje się w razie wątpliwości za umocowaną do dokonywania czynności prawnych, które zazwyczaj bywają dokonywane z osobami korzystającymi z usług tego przedsiębiorstwa.

W tej sytuacji nie można uznać, że samo zakwestionowanie przez pozwanych faktu właściwej reprezentacji Banku będzie skuteczne. Pozwani – kwestionując tą okoliczność – powinni dostarczyć dowody świadczące o fakcie nienależytej reprezentacji Banku. Gołosłowne, nie poparte żadnymi środkami dowodowymi, które choć uprawdopodobniałyby twierdzenie o nienależytej reprezentacji, nie mogą doprowadzić do wniosku, że umowa kredytowa nie została skutecznie zawarta.

Wskazać przy tym należy, że sam kredytobiorca nigdy nie kwestionował zawartej umowy, złożył wniosek o wpis hipoteki zabezpieczającej kredyt, a w późniejszym okresie zawarł aneks do umowy. Dlatego też nie można podzielić zarzutu pozwanych w tej kwestii.

Skuteczne wykazanie przez powoda, że J. B. (2) zaciągnął zobowiązanie w kwocie 270.000 zł sprawia, że pozwani – kwestionując wysokość zadłużenia – powinni dostarczyć dowody świadczące o tym, jakie kwoty zostały uiszczone na poczet należności kredytowej. Spłata kredytu jest bowiem okolicznością dla nich korzystną, stąd w tym zakresie na nich spoczywał ciężar dowodu (art. 6 kc). Pozwani nie przedstawili jednak żadnego dokumentu świadczącego o chociażby częściowej spłacie. W tej sytuacji przyjęć należy, że wysokość zadłużenia wynosi co najmniej 270.000 zł. Za przyjęciem tej tezy przemawia ponadto domniemanie wynikające z wpisu hipoteki zwykłej, a to ze względu na treść obowiązującego w chwili wpisu hipoteki art. 71 ustawy o księgach wieczystych i hipotece, który stanowił, iż domniemanie istnienia prawa wynikające z wpisu hipoteki obejmuje, jeżeli chodzi o odpowiedzialność z nieruchomości, także wierzytelność zabezpieczoną hipoteką. Zasada ta znajduje zastosowanie w niniejszej sprawie pomimo uchylenia art. 71 przez ustawę z 26 czerwca 2009 r. o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 131, poz. 1075), a to ze względu na przepis intertemporalny, tj. art. 10 ust. 2 tej ustawy, który stanowi, iż do hipotek zwykłych powstałych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy ustawy, o której mowa w art. 1, w dotychczasowym brzmieniu, z wyjątkiem art. 76 ust. 1 i 4 tej ustawy, które stosuje się w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Nie budzi wątpliwości kwestia, że odpowiedzialność z tytułu umowy kredytowej z chwilą śmierci J. B. (2) przeszła na jego spadkobierców, tj. pozwanych w niniejszej sprawie.

Ustalenie, że Bankowi (...) SA przysługiwała wierzytelność względem pozwanych o zapłatę kwoty co najmniej 270.000 zł prowadzi do następnego kroku, jakim jest zbadanie, czy wierzytelność ta została skutecznie przeniesiona na stronę powodową. Odpowiedź na to pytanie musi być pozytywna.

Do akt sprawy przedłożono umowę sprzedaży wierzytelności z 4 czerwca 2012 r. wraz z częścią załącznika, w którym wymieniona została wierzytelność wynikająca z umowy kredytowej z 14 sierpnia 2007 r. Pozwani nie kwestionowali autentyczności tej umowy, a powoływali się jedynie na niewłaściwą reprezentację osób prawnych będących jej stronami. Zarzut ten jednak również nie został bliżej uzasadniony. Pozwani nie wskazali na jakąkolwiek obiektywnie istniejącą okoliczność, która poddawałaby w wątpliwość właściwą reprezentację. Z dokumentu notarialnego – poświadczenia podpisów – wynika, że notariusz dokonujący czynności sprawdził umocowanie osób działających w imieniu Banku i dysponował stosownymi pełnomocnictwami, w których podpisy także zostały notarialnie poświadczone. Sprawdził również umocowanie prezesa zarządu i prokurenta działających za stronę powodową i dysponował aktualnym odpisem z KRS wskazującym na sposób reprezentacji tego podmiotu.

W sytuacji, gdy pozwani nie podnoszą żadnej konkretnej okoliczności, która rzucałaby choć cień wątpliwości co do prawidłowości reprezentacji stron umowy cesji, a ograniczają się do prostego zakwestionowania tej prawidłowości, wzmianki zamieszczone w dokumencie notarialnym muszą być uznane za wystarczające do przyjęcia, że przy zawieraniu tej umowy nie wystąpiły braki w kwestii reprezentacji stron.

Także w tym przypadku na korzyść powoda przemawia okoliczność, że strona powodowa została wpisana w księdze wieczystej jako wierzyciel hipoteczny w miejsce Banku (...) SA. Hipoteka ta – jako wpisana przed nowelizacją dokonaną ustawą z 26 czerwca 2009 r. – także wiąże się z domniemaniem istnienia wierzytelności konkretnego wierzyciela (powoda w niniejszej sprawie), ergo – prowadzi do wniosku, że przeniesienie wierzytelności było skuteczne.

Z powyższych względów brak było podstaw do uwzględnienia zarzutów pozwanych co do braku właściwej reprezentacji Banku przy zawieraniu umowy kredytowej i braku właściwej reprezentacji stron umowy sprzedaży wierzytelności.

Dalsze zarzuty pozwanych dotyczące wyciągu z ksiąg rachunkowych funduszu nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, gdyż Sąd nie czynił ustaleń na podstawie takiego dokumentu.

W tej sytuacji uznać należało, że strona powodowa wykazała, iż przysługuje jej roszczenie w kwocie dochodzonej pozwem od wszystkich pozwanych. Odpowiedzialność pozwanych za dług spadkowy jest solidarna, a to stosownie do regulacji z art. 1034 § 1 kc. Pozwani nie wykazali bowiem, aby doszło do działu spadku po J. B. (2). Odpowiedzialność pozwanych obejmuje również odsetki - stosownie do art. 481 § 1 kc - gdyż pozwani nie wykazali, aby przed wniesieniem pozwu została spłacona część zadłużenia, która spowodowałaby obniżenie wysokości długu do kwoty niższej niż dochodzona pozwem.

Zasadny jest natomiast zarzut pozwanych, co do ograniczenia ich odpowiedzialności z uwagi na przyjęcie spadku z dobrodziejstwem inwentarza. Stosownie bowiem do art. 1031 § 2 kc w razie przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza spadkobierca ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe tylko do wartości ustalonego w inwentarzu stanu czynnego spadku. Zastrzeżenie o ograniczeniu odpowiedzialności pozwanych – przewidziane w art. 319 kpc – zostało zamieszczone przez Sąd w wyroku z urzędu (por. w tym względzie wyrok Sądu Najwyższego z 22 października 1977 r. II CR 335/77, OSNC 1978/9/159).

Ograniczenie to jednak nie będzie miało zastosowania w razie dochodzenia należności z nieruchomości objętej KW (...), która to nieruchomość została obciążona hipoteką na rzecz powoda. W takiej sytuacji znajdzie bowiem zastosowanie art. 74 ustawy o księgach wieczystych i hipotece, który stanowi, iż wierzyciel hipoteczny może

dochodzić zaspokojenia z nieruchomości obciążonej hipoteką, bez względu na ograniczenie odpowiedzialności dłużnika wynikające z prawa spadkowego.

Ograniczenie odpowiedzialności pozwanych sprawiło, że powództwo nie zostało uwzględnione w całości w formie żądanej przez powoda, a tym samym konieczne stało się jego częściowe oddalenie.

Ze względu na wynik postępowania, tj. uwzględnienie powództwa w zasadniczej części, Sąd obciążył pozwanych całością kosztów postępowania stosownie do art. 100 zd. drugie kpc. Na koszty te składa się opłata od pozwu w kwocie 12.118 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika z opłatą skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 7.217 zł, tj. łącznie 19.335 zł.

Z powyższych względów orzeczono jak w sentencji na mocy powołanych przepisów prawa.